

נר לשולחן שבת

פרשת שמיי

בכל עניני העלון
נתנאל ר' זונבליט
0556764501
ner4499@gmail.com

גזרו חז"ל - חלב שחלבו גוי אסור, שמא עירב בו דבר טמא. אם ישראל רואה את החליבה, מותר.

"דברי חכמים מיוסדים על אדני קודש, אם חכמים גזרו הסכנה ממשיית, שומר נפשו יציית ויציל ביתו מרדת שחת!" (מהרי"צ דינר)

סיפר הגאון רבי יוסף צבי דינר, ראב"ד לונדון: בצעירותי, שהינו במשך תקופה בכפר מרוחק מלונדון. מדי בוקר, שני בני היו הולכים להשיג על חליבת הפרות ברפתו של אחד הכפריים המקומיים, ולרכוש ממנו את החלב אשר ראו את חליבתו. אך הנה, ביום מן הימים - התעכבו הבנים ואיחרו את שעת חליבת הפרות. מאחר ולא היו נוכחים בעת החליבה - החליטו שלא לקחת אלא שני בקבוקים בלבד, עבור התינוקות שבבית. כאשר חזרו - הבהרתי כי אני מעוניין גם בשני בקבוקים אלו, על אף שמעיקר הדין ניתן להקל בחלב עכו"ם עבור תינוקות, שכן חששתי שאם יווכח הרפתן לראות כי אנו קונים אצלו גם כאשר אין השגחה, הוא יסרב מכאן ואילך לאפשר את ההשגחה בשעת החליבה, ונמצא שיצא שכרנו בהפסדנו! על כן שלחתי את שני בני להחזיר את החלב לרפתן האנגלי. אולם עד מהרה התברר שאין זה כה פשוט... לא זו בלבד שהוא לא נאות להחזיר את כספם, אלא אף התפרץ עליהם בצעקות רמות "אתם לא סומכים עלי?! הסתלקו מכאן!" כך גירש אותם, תוך אזהרה לבל יתקרבו עוד לחוותו.

"אך את זה לא תאכלו - ואת החזיר ... טמא הוא לכם".

סימני טהרה של חלב הם: חלב טהור מתגבן, נעשה לגבינה וחמאה, ואילו חלב טמא אינו מתגבן. חלב בהמה טהורה צבעו לבן, ואילו חלב בהמה טמאה יש בו קצת גוון צהוב. (ע"ז לה:)

גבינות גויים אסרו חכמים, מפני שמעמידים אותם בעור קיבת נבלה. חמאת גויים תלוי במנהג, ואין מוחים במתירים. (יו"ד קט"ו ב"ג:)

בזמן הזה שמענו בבירור שמזייפים החמאה בשומן של חזיר באכסניות. לכן ראוי לכל בעל נפש שלא יאכל כי אם חמאה שנמכרת במקומות גדולים - שוק. (חכמ"א כלל ס"ז) ברוב המקומות אין אוכלים חמאה שלהם ויש מקומות שאוכלים. (ערוה"ש יו"ד קט"ו כ"ז)

יש לדעת כי כיום עולם מוצרי החלב הינו מורכב ומסובך ביותר, בגלל שכלול טכנולוגיית המזון, תוספים, אנזימים, ועוד ועוד. רוב החמאות בחו"ל מכילות חומרים נוספים מלבד שמנת ואין לאוכלם. (הנושא ארוך, מסועף וחמור, ניתן לראותו בפרסומי ועדות ומומחי כשרות)

יהודי הזה מעדיף את החמאה של שני הפראים האלה על פני החמאה האירופאית וזו היא פגיעה עמוקה ברגשותינו!
נצטרך לדון מחדש על יחסנו ליהודים באירופה ובמזרח התיכון!

כאשר שמעתי את סיפור המעשה, מיהרתי לגשת אל הרפתן הגוי לנסות לפייסו. אולם אם סברתי שאת פני ישא - הרי שטעותי התבררה לי עד מהרה... עוד בטרם הגעתי אל הרפת הבחין בי הגוי, ומיד החל צועק ומגדף, תוך שהוא מתרה בי לבל אתקרב אל הרפת, לבל אראה את פני סביבותיה.

אולם אני - לא אמרתי נואש, בלשון רכה הפצרתי בו כי יאות לשמוע את דברי, לבסוף הוא נענה. הסברתי לו בנועם כי חלילה אין משמעות הדבר שאיני סומך עליו ועל יושרו, אולם מאחר שבימי הביניים היו גויים שערכו חלב של בהמה לא כשרה בחלב פרות - הרבנים שלנו תיקנו שתמיד יעמוד יהודי וישגיח בעת חליבת הפרות ויודא שאין מוסיפים מאומה לחלב. הגוי הקשיב לדברי בסבלנות. לאחר שסיימתי - ניכר היה שהדברים היממו אותו. בסבר פנים יפות הוא הזמין אותי להכנס אל משרדו. סגר את הדלת, הגיף את החלונות, בדק מסביב אם אין מי מצותת לשיחתנו... פנה אלי ואמר בשקט:

"רבי, ברצוני לגלות לך דבר מה, בתנאי שלא תספר זאת לאיש. דע לך, הרבנים שלך חכמים יותר ממה שאתם חושבים... הם יודעים מה שהם מדברים והם צודקים לחלוטין.

מאחורי הרפת שלי יש דיר חזירים מוסתר, את חלבם אני מערבב בחלב הפרות, וזאת מסיבה פשוטה מאד.

מועצת החלב הבריטית בודקת את איכות החלב באמצעות מעקב אחרי אחוזי השומן. אם אחוזי השומן נמצאים נמוכים, הם מסיקים שהחלב נמהל במים ופוסלים אותו לשיווק.

כתב הגאון רבי אהרן בן שמעון, רבה של מצרים: החמאה של גויים פשט המנהג להתירה, וכן הוא מנהג ירושלים. אמנם החמאה הבאה מערי אירופה ובפרט הבאה מצרפת, אמריקה ויוון אשר מביאים אותם הסוחרים הנוצריים שומר נפשו ירחק ממנה. כי הם מלומדים בעיני ההרכבה והתערובת.

במצרים, כל היראים נזהרים מכל מיני חמאה הבאה מאירופה, יען פעמים רבות התברר זיופה בתערובות והוספת שומן טמא.

מעיד אני כשהייתי בעיר אחת בצרפת בא אלי אורח ירא ה' ותמים דרך, קנה לו לארוחת הערב מנה יפה ונאה, חמאה לבנה כשלג. אכל אותה לשובע, אך לא הרגיש טעם וריח של חמאה.

למחר סיפר לי על כך. שאלתי, 'אני תמה איך מצאת חמאה יפה ובזול כל כך, הרי אני כבר שבועות בעיר הזו ודובר צרפתי ולא מצאתי כזו?'

הלכנו אל החנות אשר קנה ממנה החמאה. והנה לדאבון לב מצאתי שהוא שומן חזיר מהותך ומזוקק היטב, עד שהרואה יטעה שהוא חמאה גמורה... ונצטער האיש הרבה מאד.

רואה אתה מזה כמה מלומדים הם לזקק שומן חזיר לבדו. ודאי וודאי בתערובת עם חמאה שיטעה בו האדם.

עלינו להודיע כי חמאה של גויים ערבים כפריים שמביאים אותה בדמות כדור קרוש, בזו אין לחוש לזיוף, כי הם פראיים ולא חכמו לזייף החמאה, וניכרת בטעמה ובריחה.

אמנם, הירא את ה', הרוצה לאכול מחמאת הישמעאלים יעשה כדברי הרמב"ם, יבשלה, ירתיחה ויסננה. (נהר מצרים מאכ"א ג' ד)

זו היתה הפעם האחרונה שראיתי את חברי, התנתקתי מהם לחלוטין. הלכתי לשיבת "קרית מלאכי" – שיניתי את כל אורחותי. התחזקות בתורה, מצוות ומעשים טובים. בבין הזמנים חברי היו מתקשרים ומזמינים שאבוא אליהם, אך אני סירבתי, כל פעם מסיבה אחרת 'לא', אני לא יכול, לא מסתדר לי'. כל פעם תירוץ אחר, עד שהתייאשו ממני... לפני כשנה פגשתי את חברי - 'אח המאורסת' ואמרתי לו "תסתכל עלי, תגיד לגיסך שכל זה בזכותי!" ("נר לשולחן שבת")

היה אומר הגאון רבי דוד בהר"ן שאף שודאי שכל המחמיר תבוא עליו ברכה, אבל אדם צריך לאמוד את עצמו שלא יקרה שעל ידי החומרות היתרות יחלש אצלו קיום הדברים שמחוייבים מן הדין. כראיה לכך סיפר שהיה אחד שהחמיר על עצמו לא לשנות מים בלי סינון, וראה שמסנן מים בשבת, שדבר זה כרוך בכמה מלאכות, מלבן, סחיטה וכיוצא בזה. ("ארח דוד" ועין או"ח ש"ט י')

כאשר הגאון רבי שמואל סלנט הכשיר מאכל וראה שהשואל מהסס, או שרצה לחזק את הדבר בעיני הציבור, היה אומר תנו לי לאכול ממנו, או תזמינו אותי לסעודה. לפעמים אף היה אוכל ממה שנשאל, להוציא מלב השואל חששותיו. ("תורת רבנו שמואל")

מעשה היה באמסטרדם ביהודי שחלה בלבו והרופאים אמרו לו שישתה חלב אתון לרפואה, וכן הביא ב"לקט הקמח" ששתיית חלב אתון מרפאת חולי לב. סירב האיש לשנות, באומרו: "איך אפשר, כל חיי נזוהרתי ממאכלות אסורות, ולעת זקנה אכשלו?"! התחכמו רופאיו ובניו, הביאו לו חלב אתון, ואמרו לו שזה חלב כבש, שגם זה בדיעבד טוב לרפואה. האב, שהכיר בבניו וחסד בהם שכך יעשו, אמר: "קודם שתו אתם ורק אחר כך אשתה..." הבן, שחוכמה יתירה היתה בו השיב מיד: "אבא יקר, כיון שנהיית חולה קיבלתי על עצמי תענית, ולא אוכל לשנות". אך האב לא השתכנע...

יצא הבן, רץ לבית המדרש הנודע "עץ חיים", ושאל את החכמים, האם מותר לו לעבור עבירה, לשנות חלב אתון, כדי שאביו, החולה המסוכן ישתה?

השיבו הגאון רבי יצחק סרוק: חיפשתי בכל הש"ס ופוסקים ולא מצאתי שמותר לאדם לעבור עבירה לחולה שיודע שמותר לו לשנות ומתעקש נגד דין תורה ומסרב. לא מצינו שהותר לחטוא כדי להשפיע על המתעקש נגד הדין! ("עץ חיים" ועיי"ש)

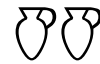
היו שחלקו על פסק זה וסברו שמותר היה לבן לשנות - עתה זה מצב של פיקוח נפש! והביאו ראיות להיתר: מאבד עצמו לדעת מותר לחלל שבת כדי להצילו, אף העומד לאבד עצמו לדעת בכלל זה. ניתן להשבע כדי להציל אדם. (בדינים אלו יש איריכויות באחרונים)

סיפר ידידי, הר"ר ברק א. אברך יקר ומיוחד: היה זה לפני כעשרים שנה, היינו זוג צעיר, לפני פורים עמדנו בפני דילמה קשה, סבינו החילונים ציפו מאד לקבל מאיתנו משלוח מנות, אך אנו הסתפקנו אם הדבר מותר, הרי הם לא יברכו. הלכתי לבית מדרן הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן. הצגתי בפניו את צדדי השאלה: סבי גר ברמת גן, הוא מצפה לקבל משלוח מנות ממני, אבל אני יודע שהוא לא יברך, מה עלי לעשות? בתחילה רבי אהרן לייב אמר בחיוך: 'תביא להם גרביים, מתנה יפה, למה צריך דווקא אוכל, את המצוה תקיים במישהו אחר...' אולם לפתע השתתק, ראיתי את עיניו נדלקות, ואז אמר: 'כן, כן, תביא להם משלוח מנות גדול, הרבה אוכל, תביא הרבה'. ופירט: 'תביא להם סוכריות, עוגות, שוקולדים... מי יודע מה יש לו כשר ברמת גן, כך לפחות הוא יאכל כשר!' ("נר לשולחן שבת")

אכן, בחלב של חזירים ישנם אחוזי שומן גבוהים בהרבה מחלב פרה, כך, כאשר אני מערב את חלב החזירים בחלב הפרות אני יכול למהול אותו בכמות משמעותית של מים מבלי שהדבר יתגלה בבדיקת הרשויות, והרווח שלי גדול מאד..." זה היה וידויו של הגוי. כמובן שמכאן ואילך הוא הסכים לאפשר לבני להשגיח על חליבת החלב שרכשנו ממנו. אני למדתי ממעשה נורא זה - עלינו לדעת כי ראיתם למרחוק של רבותינו הקדושים עולה על מה שאנו יכולים להעלות בדעתנו. הנה נוכחתי לדעת כי הסיבה שמחמתה תיקנו חז"ל שרירה וקיימות גם בימינו אנו!

("מקדש הלוי" פר' האזינו)

חידה - האם גויים שומרים על נקיון יותר מיהודים?...

הגמרא דנה האם יש להזהר משתיית מים אצל גוי, או אלמנה. שמואל לא היה שותה מים שבאו מבית אלמנה, חשש שמא אינה מקפידה לכסותם. אבל מים משל גוי היה שותה, נכון שגויים אינם מקפידים לכסות מחשש נחשים, אבל על נקיון המים הם מקפידים, ומכסים את המים, שלא יפול לתוכם לכלוך. (ע"ז ל. ועיי"ש מחלוקת רב ושמואל)

השמירה האמיתית! "אל תשקצו" ירמוז שעל ידי שמירת מצוה זו לא ישלמו עכו"ם בישראל, עכו"ם נקראים שרצים ושקצים. (אוה"ח י"א מ"ד)

"אל תשקצו את נפשתיכם - כי אני ה' אלקיכם והתקדשתם".

סיפור גיור מופלא של אישה צעירה, לאחר שבמשך שמונה שנים התלבטה אם להתגייר... וזהו סיפור:

היא הכירה ברוסיה בחור יהודי. לאחר זמן הבחור עלה לארץ ישראל וחזר בתשובה. אמר לה שרק אם היא תתגייר יוכלו להמשיך את הקשר ביניהם. במשך שמונה שנים היא התעניינה ביהדות. היתה באה לארץ מדי זמן, בשלב מסוים אף למדה מספר חודשים במדרשה, אך לא עשתה את הצעד הסופי. מה שהביא אותה למעשה הגיור היה זה: היא קנתה סידור, בו ראתה שאפשר לבקש מאלוקים הכל, רפואה, פרנסה, שכל, גשם - מבקשים והוא עונה. היא מאד התרשמה מהענין הזה. ביקשה, התפללה: 'אלוקים, תן לי אות שהצעד שאני הולכת לעשות הינו נכון!'

אמא שלה באה לביקור אצלה. פתע באמצע שיחתם אמרה לה: "אספר לך דבר שמעולם לא סיפרתי לך - 'החלב הראשון שאת ינקת הינו חלב של אישה יהודיה!' וזה סיפורה, 'אחרי לידתך, שכבה לידי בבית החולים אישה יהודיה. האחיות הביאו אותך בטעות לאותה יהודיה, היא החלה להניק אותך, אבל היא הרגישה שזו לא בתה, קראה לאחיות והן גילו את הטעות!" האות הובן!!! ("נר לשולחן שבת" מפי הג"ר י"ד - היא התגיירה בשנת תשע"ג)

"להבדיל בין הטמא ובין הטהור".

'ונטמתם' - אכילת דברים אסורים מטמטמת לבו של אדם!

'שקץ יהיו' - האוכל שרצים אלו נעשה נפשו שקץ! (יומא לט. רבנו בחיי, אוה"ח)

סיפר ידידי, אברך יקר: 'אספר לך מה הביא אותי לחזור בתשובה, להיות חרד לדבר ה'. הייתי בחור דתי בעיר רמלה. חברי היו חברה לא טובה, חלקם ישבו ברבות השנים בכלא. יום אחד, אחד החברים אמר לנו: 'אחותי מתארסת הערב עם בחור ישיבה, אתם מזמנים לאירוסין'.

הבחור היה מיישיבה במושב אחיעזר. במהלך האירוסין, בחורי הישיבה קמו לרקוד ושרו שיר מרגש. זה היה הרגע המשמעותי ביותר בחיי - זוכר אני אותו עד היום!

לאחר מכן עמדתי מהצד והסתכלתי על שני השולחנות, שולחן החברים ושולחנם של הבחורים. החברים שלי, תסלח לי כמו 'בהמות', איזה דיבורים, סגנון זול, איזה לבוש ותסרוקות... ואילו בחורי הישיבה לבושים נורמלי. עדיני נפש, איזו התנהגות. באותו רגע אמרתי לעצמי 'אני רוצה להיות כמותם!'